

Vini Mušac

Kratka povijest i struktura lektorata na Sveučilištu u Padovi

Padovansko sveučilište drugo je najstarije u Italiji, osnovano nedugo nakon Sveučilišta u Bologni, davne 1222. godine i jedno je od najstarijih sveučilišta u svijetu. Od samih je početaka bilo zanimljivo mjesto za studij ne samo poznatim Talijanima, poput Torquata Tassa i Pietra Bemba, već brojnim strancima. U sjedištu sveučilišta, Palači Bo, u takozvanoj Sobi četrdesetorice (*Sala dei quaranta*) nalaze se freske četrdeset stranih studenata koji su tijekom prošlih stoljeća studirali u Padovi među kojima je i freska Dimitrija Demetra, Nikole Kopernika i studenata iz brojnih drugih zemalja poput Njemačke, Grčke, Francuske, Nizozemske, Češke, Bjelorusije itd. Ovdje su studirali i Faust Vrančić, Juraj Šižgorić i Dominko Zlatarić, a svoj studij u Padovi završio je i naš pjesnik Drago Ivanišević. Internacionalni duh ovoga sveučilišta prisutan je i danas uz studente iz cijeloga svijeta te brojne studijske programe. Godine 2022. Sveučilište je slavilo 800 godina postojanja. *Padovani, gran dottori*, odnosno *Padovanci, veliki doktori*, kako ih često zovu, dokazuju kroz stoljeća da su poznata i priznata sveučilišna meta za studente i profesore, a osim bogatom sveučilišnom poviješću, diče se svetištima svetoga Ante i svetoga Leopolda Mandića kao i kapelom Scrovegni (koja je od 2021. godine na popisu UNESCO-ove svjetske baštine) te najstarijim sveučilišnim botaničkih vrtom na svijetu, osnovanom u 16. stoljeću.

Povijest učenja hrvatskoga jezika u Padovi

Od prve polovice 20. stoljeća prisutno je podučavanje hrvatskoga jezika u Italiji. Najstarija katedra za hrvatski i srpski jezik osnovana je na Sveučilištu u Padovi čiji je prvi voditelj bio Arturo Cronia, rođeni Zadranin i veliki zaljubljenik u slavenske jezike. Cronia je počeo raditi kao nastavnika zamjena na Sveučilištu u Padovi akademske godine 1936./37. na Odsjeku za slavensku filologiju, a od 1940. godine kao redoviti profesor na Katedri za srpsko-hrvatski sve do smrti 1967. O hrvatskom jeziku se na ovom sveučilištu moglo slušati i ranije, odnosno od 1920., kada je u Padovi osnovana prva katedra za slavensku filologiju pod vodstvom Giovannija Mavera. Hrvatski se jezik u Padovi uči pri Odsjeku za jezike i književnost (*Dipartimento di studi linguistici e letterali – DiSLL*) i, kao uglavnom u Italiji, uz srpski jezik ili u sklopu slavističkih studija. Interes za učenje hrvatskoga i danas nije zanemariv, što dokazuje činjenica da se hrvatski podučava na velikom broju talijanskih sveučilišta. Samo su dva lektorata, u Padovi i u Rimu, u nadležnosti hrvatskog Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, a institucionalna poduka hrvatskoga jezika odvija se i u Napulju, Trstu, Udinama, Firenzi, Pescari, Veneciji i Torinu. Studenti se odlučuju na studij hrvatskoga jezika u Padovi iz različitih razloga, među kojima su najčešći zanimanje za slavenske jezike, hrvatsko podrijetlo ili mogućnost zaposlenja zbog trgovačkih, kulturnih i povijesnih veza između Hrvatske i Italije.

Organizacija lektorata u Padovi

Mandat lektora na Sveučilištu u Padovi traje najviše tri godine, a lektore biraju Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih te Sveučilište u Padovi. Tijekom tri godine mandata lektor ima nastavna i izvannastavna zaduženja. Nastavna se zaduženja odnose na održavanje nastave dvaput tjedno za svaku grupu. Broj grupa ovisi o broju upisanih studenata, a tijekom mogega mandata (2020. – 2023. godine) broj je varirao između 17 i 28 studenata. Broj studenata, u odnosu na druga sveučilišta gdje se uči hrvatski, nije malen ni zanemariv. Tome pridonose različiti razlozi. U pokrajini Veneto mnogo je studenata hrvatskoga podrijetla koji se odluče studirati jezik predaka, blizina Hrvatske nudi brojne poslovne prilike zbog trgovinskih veza, a ovaj studij upisuju i studenti iz Hrvatske. Uzevši u obzir navedeno, grupe mogu biti jako raznolike, od razine A1 do C1 (preddiplomski i diplomski studij) te grupe izvornih govornika. Za takve grupe potrebno je izraditi i različite programe koji nisu unaprijed zadani na sveučilištu, već ih lektor osmišljava sam. Programi mogu biti i prevodilački usmjereni, što posebno zanima studente ovoga odsjeka. Za potrebe ovoga lektorata lektor mora dobro poznavati ne samo hrvatski već i talijanski jezik. Osim nastave iz lektorata, studenti prate i ostale kolegije iz jezika i književnosti čiji je nositelj profesorica Monica Fin. U dužnosti lektora spada i organizacija gostovanja s drugih odsjeka i hrvatskih i talijanskih sveučilišta te pomoć studentima oko prijave za stipendije i studentske boravke u Hrvatskoj. Dakle, osim klasične nastave, studenti mogu sudjelovati u različitim prevoditeljskim radionicama i natječajima te slušati gostujuće predavače. Lektor ima bitnu ulogu u približavanju hrvatske kulture i jezika studentima. Lektori i izvan redovne nastave mogu organizirati poetske susrete, predstavljanja hrvatskih književnika i susrete s njima tijekom svojega mandata.

Također, na odsjeku je vrlo plodonosna suradnja među lektoricama takozvanih malih jezika (osim hrvatskoga, to se odnosi na češki, slovenski, poljski, mađarski i rumunjski) koje zajedničkim snagama organiziraju različite aktivnosti poput čitanja poezije ili fešte svetog Nikole. Od 2021. godine lektorice su pokrenule i kazališnu sekciju na navedenim jezicima. Svake godine studenti koji sudjeluju u njoj čitaju poeziju ili održavaju predstave na različitim jezicima te odlaze na festivale u druge zemlje.

U današnje vrijeme jezik se ne uči suhoparno, već uz razvijanje sociokulturnih vještina i kompetencija što se posljednjih desetljeća naglašava u nastavi bilo kojeg jezika. Lektorat hrvatskoga jezika u Padovi dobro je organiziran te privlači brojne studente. Lektor ima važnu i odgovornu ulogu u podučavanju jezika, ali i u približavanju kulture, povijesti i mentaliteta hrvatskoga naroda.